
Comhad Idirinstitiúideach:
2023/0250(COD)

9646/26
ADD 1

CODEC 993
JAI 654
COPEN 197
DROIPEN 98
FREMP 187
SOC 288

NÓTA MAIDIR LE MÍR "I/A"

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Ábhar:	Dréacht-TREOIR Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE lena leasaítear Treoir 2012/29/AE lena mbunaítear íoschaighdeáin maidir le cearta íospartaigh na coireachta, tacaíocht a thabhairt dóibh agus iad a chosaint, agus a chuirtear in ionad Chinneadh Réime 2001/220/CGB ón gComhairle (an chéad léamh) - Glacadh an ghnímh reachtaigh = Ráitis

---

D'iarr an Ungáir go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

Measann an Ungáir go bhfuil sé fiorthábhachtach go mbeadh inniúlachtaí á roinnt go soiléir idir an tAontas Eorpach agus na Ballstáit mar a leagtar síos sna Conarthaí. Tá prionsabal na tabhartha, mar a chumhdaítear in Airteagal 5 CAE é, fós mar bhunchloch i ndlíchóras an Aontais agus ní mór an prionsabal sin a urramú go hiomlán sna gníomhartha reachtacha agus neamhreachtacha araon. Cuireann an Ungáir i bhfios go láidir nach féidir aon ní atá sa Treoir seo a léirmhíniú mar ní lena mbunófaí fasach a dhéanfadh difear do leithdháileadh na n-inniúlachtaí idir an tAontas agus na Ballstáit thar an méid a tugadh don Aontas Eorpach leis na Conarthaí, ná ní féidir, le haon ní atá sa Treoir, réamhbhreith a dhéanamh ar an measúnú ar cé acu an bhfuil nó nach bhfuil inniúlacht ag an Aontas gníomhú i réimse faoi leith. Ní mór leithdháileadh na n-inniúlachtaí a chinneadh go docht i gcónaí ar bhonn na gConarthaí. Ní bheadh sé inghlactha aon léirmhíniú a dhéanamh ar an Treoir seo a thabharfadh le fios go bhfuil inniúlachtaí an Aontais le leathnú thar an méid a thugann na Ballstáit dó sna Conarthaí.

Meabhraimid go n-aithníonn an Ungáir an comhionannas idir fir agus mná agus go gcuireann sí an comhionannas sin chun cinn, i gcomhréir le dlí bunúsach na hUngáire, leis an dlí príomha, le prionsabail agus luachanna an Aontais Eorpaigh, agus leis na gealltanais agus na prionsabail a eascraíonn as an dlí idirnáisiúnta. Is mar luach bunúsach agus mar cheart bunúsach a chumhdaítear an comhionannas idir mná agus fir i gConarthaí an Aontais Eorpaigh agus i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh. Thairis sin, in Airteagail 10 agus 19 CFAE, le hais Airteagal 21 den Chairt, sainítear, *inter alia*, ‘gnéas’ mar fhoras sonrach idirdhealaithe, agus tá toirmeasc ar an idirdhealú sin. I gcomhréir leis na hairteagail sin agus lena reachtaíocht náisiúnta féin, is mar thagairt do ‘gnéas’ a léiríonn an Ungáir an coincheap ‘inscne’ sa Treoir seo.

D’iarr an Iodáil go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

Is faoi inniúlacht eisiach na mBallstát a thagann ‘stádas agus inniúlacht dhlíthiúil daoine’, agus dá bhrí sin, níl inniúlacht reachtach ar bith ag an Aontas Eorpach sa réimse sin (Airteagal 5 CAE). Is faoi inniúlacht eisiach na hIodáile, dá bhrí sin, a thagann coincheap ‘inscne’ duine: ní fhéadfaidh an tAontas é a shainiú ná a rialáil. Dá bhrí sin, is i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, faoin ndéantar idirdhealú idir na hinscní ar bhonn inscne bhitheolaíoch (fireann nó baineann), a léirmhíneofar an coincheap ‘féiniúlacht inscne’ mar aon leis an gceart comhfhreagrach chun féiniúlachta.

Ar na cúiseanna céanna, is i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, mar ‘ idirdhealú iomadúil’ a léirmhíneofar an téarma ‘idirdhealú trasnach’.

Aithnítear i reachtaíocht na hIodáile go bhféadfadh mná rochtain a bheith acu ar fhoirceannadh toirchis. Dá bhrí sin, an tsaincheist a bhfuil aghaidh á tabhairt uirthi sa ráiteas seo, is ceist ‘nós imeachta’ seachas ceist ‘substainte’ í. Is faoi inniúlacht eisiach na mBallstát a thagann an t-ábhar sin. Dá bhrí sin, ós rud é nach bhfuil inniúlacht ar bith ag an Aontas sa réimse seo agus nach bhfuil aon bhunús dlí le tagairt den sórt, is oth leis an Iodáil gur áiríodh i ngníomh reachtach de chuid an Aontais í.

D'iarr Málta go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

Is díol sásaimh do Mhálta na hiarrachtaí uile lena neartaítear a thuilleadh cearta na n-íospartach. I ndáil leis an méid sin, is díol sásaimh do Mhálta ar an mórgóir an pacáiste comhréitigh. Mar sin féin, seasann Málta leis an agóid a rinne sí i gcoinne na tagartha don ghinmhilleadh atá sna haithrisí.

Leis an tagairt don ghinmhilleadh, baintear an bonn d'inniúlacht náisiúnta na mBallstát maidir le cúram sláinte agus maidir lena gcórais náisiúnta cúraim sláinte faoi seach, agus is glansárú amach agus amach ar phrionsabail na coimhdeachta agus na comhréireachta an dul thar cailc sin.

Ina theannta sin, níor aontaigh na comhrechtóirí go mbeadh forálacha oibríochtúla ann ina mbeadh cur síos ar chóireálacha sonracha d'íospartaigh an fhoréigin ghnéasaigh, lena n-áirítear an ginmhilleadh ach gan a bheith teoranta don ghinmhilleadh.

Is é is cuspóir a bhíonn ag na haithrisí na cúiseanna atá le príomhfhórála na dtéarmaí achtacháin a leagan amach go gonta¹. Dá bhrí sin, an tagairt atá san aithris, is amhlaidh atá tá sí ceaptha comhlánú a dhéanamh ar an léirmhíniú ar an bhforáil ábhartha maidir le rochtain ar chearta gnéis agus atáirgthe, agus bonn eolais a chur faoin léirmhíniú sin.

Is sna haithrisí a chaithfidh na hinstiúidí a léiriú gur ghníomhaigh siad laistigh de theorainneacha a n-inniúlachtaí, nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí na gníomhaíochta atá beartaithe a bhaint amach go leordhóthanach agus nach dtéann gníomhaíocht an Aontais thar a bhfuil riachtanach chun cuspóirí na gConarthaí a bhaint amach. Dá bhrí sin, tá na haithrisí rithábhachtach chun go mbeadh gníomh bailí. Tá an méid seo deimhnithe arís agus arís eile go comhsheasmhach ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. Dá bhrí sin, ní shásaíonn an aithris atá i gceist tástáil Airteagal 296 CFAE.

D'fhéadfadh fasach a eascairt as seo dá molfaí go mbeadh na Ballstáit faoi réir measúnú ón gCoimisiún ar chur chun feidhme na bhforálacha dlíthiúla náisiúnta ábhartha a dtugtar rochtain go dlíthiúil iontu ar an gceart chun ginmhille.

Staonfaidh Málta, dá bhrí sin, ainneoin go gcoisctear go huile agus go hiomlán, de bhua Phrótocal Uimh. 7 den Ionstraim i dtaobh choinníollacha aontachais Phoblacht Mhálta², aon oibleagáid a chur ar an tír reachtaíocht an Aontais maidir le ginmhilleadh a thrasú agus a chur chun feidhme.

D'iarr an tSlóvaic go gcuirfí an ráiteas seo a leanas isteach i miontuairiscí na Comhairle

Tugann Poblacht na Slóvaice dá haire téacs comhréitigh deiridh na Treorach lena leasaítear Treoir 2012/29/AE lena mbunaítear íoschaighdeáin maidir le cearta, tacaíocht agus cosaint íospartaigh na coireachta.

Tá Poblacht na Slóvaice lántiomanta i gcónaí cearta, tacaíocht agus cosaint íospartaigh na coireachta a neartú agus gach cineál foréigin agus idirdhealaithe a chomhrac. I ndáil leis an méid sin, is mian le Poblacht na Slóvaice a seasamh a mheabhrú maidir leis an téarma 'féiniúlacht inscne' a áireamh in Airteagail 22 agus 23 den Treoir.

---

¹ Treoirlíne 10 den Treoirleabhar Comhchleachtais ó Pharlaimint na hEorpa, ón gComhairle agus ón gCoimisiún dóibh siúd atá rannpháirteach i ndrúchtú reachtaíocht an Aontais Eorpaigh

² https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/acc_2003/act_1/pro_7/sign/eng

Le hAirteagal 12 de Bhunreacht Phoblacht na Slóvaice toirmisctear an t-idirdhealú agus ráthaítear cearta comhionanna do gach duine. Cé go bhfuil Poblacht na Slóvaice lántiomanta do chosaint na n-íospartach uile gan idirdhealú, ní mheasann sí gur gá aird faoi leith a thabhairt ar an gcoincheap ‘féiniúlacht inscne’ ná béim faoi leith a chur air ann féin, ós rud é go bhfuil a comhionann d’fheidhm ag an gcosaint a thugtar leis an Treoir maidir le gach íospartach.

Meabhraíonn Poblacht na Slóvaice freisin, go n-aithnítear i gcreat bunreachtúil na Slóvaice, de bhun Airteagal 52a de Bhunreacht Phoblacht na Slóvaice (Gníomh Bunreachtúil Uimh. 255/2025 Coll.), gnéas fir agus mná arna chinneadh go bitheolaíoch. Ag eascairt as na leasuithe bunreachtúla a glacadh in 2025, aithnítear i ndlíchóras na Slóvaice gurb é an réaltacht bhitheolaíoch oibiachtúil an t-aon toisc chinntitheach atá ann don chatagóiriú dlíthiúil ar leibhéal an stáit. Meabhraíonn Poblacht na Slóvaice nach mbunaítear leis an Treoir seo sainmhíniú neamhspleách ar an gcoincheap sin faoi dhlí an Aontais agus gur laistigh d’inniúlachtaí na mBallstát fós a thagann cur chun feidhme na treorach. Dá bhrí sin, is i gcomhréir le hord bunreachtúil agus reachtaíocht náisiúnta Phoblacht na Slóvaice a dhéanfar an téarma ‘féiniúlacht inscne’ a léirmhíniú agus a chur i bhfeidhm.

Thairis sin, maidir le haithris 13 agus an tagairt do sheirbhísí cúraim sláinte gnéis agus atáirgthe, meabhraíonn Poblacht na Slóvaice nach bhfuil inniúlacht ghinearálta ag an Aontas Eorpach i réimse an bheartais cúraim sláinte. I gcomhréir le hAirteagal 168(7) CFAE, is ar na Ballstáit fós atá an fhreagracht beartas sláinte a shainiú agus seirbhísí sláinte agus cúram leighis a eagrú agus a sholáthar.

Dá bhrí sin, tuigtear do Phoblacht na Slóvaice go n-urramaíonn forálacha ábhartha na Treorach seo inniúlachtaí na mBallstát go hiomlán agus nach gcruthaíonn siad aon oibleagáidí nua thar na hoibleagáidí dá bhforáiltear faoi na Conarthaí agus faoi na creataí bunreachtúla náisiúnta. I bhfianaise an mhéid thuas, staonfaidh Poblacht na Slóvaice ón vótáil agus leanfaidh sí de bheith tiomanta do chosaint chearta na n-íospartach.